

(המשך מעמוד 35)

רפואיות עליך שמודעי סובל מבעיות פסיכולוגיות. אני עומד להשיב לו, שבי ויכוח הפוליטי יש למילים פירוש שונה מאשר באנציקלופדיה רפואית. כאשר חברי מפלגת העבודה, ובהם חברים חשובים מאוד, התנגדו לחוקהגולן, הם טענו שהם נמנים עם מחנה השפויים. אין פירוש הדבר שאלה שהצביעו במפלגת העבודה בעד חוקהגולן, ובהם חבר הכנסת הלל, הם בלתי-שפויים. אני מתכוון להגיד לו את זה בתשובה לשאלתה, ושירד ממני עם השאלות החכמות שלך.

מהם היחסים בינך ובין מודעי אחרי הפיכתה בבית ראשי-הממשלה?

הסולחה לא התקיימה בדרגת חום עליונה.

כאשר דיברת על התפרצות יותיו של מודעי, האם התחשבת בכך שהאיש עבר מרגריה אישית, כאשר בתו, אריאלה, נהרגה בתאונת-דרכים?

הוא נחג להתפרץ עוד לפני שפקדה אותו הטרגדיה האישית. עוד כשהיה צעיר וניסן לקדם אותו במפלגת הליברלית. יום אחד ישב בישיבה עם רימלט, סרלין ויוסף ספיר, והם התנגדו לדבריו. הוא, הצעיר, קם והתפרץ כנגדם, והתבטא בחריפות. אחרי כך טרק אחרינו את הדלת.

האם אינך נבוך ממערכת היחסים המעורערת, השוררת בין שריהליברלים?

ראשית כל זה לא עניין חדש. אני רוצה להגיד לך שהיו ביטויים חריפים עוד בי קונציה הקודמת. שלא בהשתתפותי. יתכן שאילו הלכנו לבד לבחירות, היינו יותר זהירים. אך מכיון שמקומנו מובטח, אנחנו לא עושים חשבון לקהל בוחרינו.

אתה, הידוע כג'נטלמן, כיצד הרשית לעצמך לאבד את עשתיו נותין במיקרה שיש השר מודעי? כשהייתי באנגליה, למדתי מישש אחד, המלווה אותי כל החיים: מי הוא ג'נטלמן? ג'נטלמן הוא אדם היודע מתי להיות גס. כי להיות אדיב יודע כל אברך משי. מה החוכמה בכך? החוכמה היא לדעת מתי לצאת מהכלים ולהיות גסירוח.

אמרת כי אינך הזכרתם לכבוד ולחירות הייתם יותר זהירים, אין זו הפעם הראשונה שבה אתה מציג שהמפלגה הליברלית תפי ריש מהליכוד.

אני חושב שאין בזה כל אסון, אולי להיפך. ראשית, לכל אנשי-הכרות יש הרושם שאנחנו פרוצטטים חתיים על חשבונם. לכן אני מציג שנהיה מפלגה בזכות עצמה, כמו המפלגה, כמו אגודת-ישראל. לאגודה

התביעה, יש להוציא תקנות, ואם תקנות לא תספקנה, יש לחוקק חוק. ואילו התביעה שלנו, בדבר ביטוח-חיים ממלכתי, מטושה טשת לגמרי. הסעיף קובע כי יש להציע חוק, ואם יהיו חילוקי-דיעות יחליטו בעניין ראש-הממשלה והשר בורג. שהוא יושב ראש סיעת למיפנה במפד"ל, שהיא המתנגדת העיקרית לחוק, כי בוחריה הם חברי קופת-הולים של המפד"ל.

אם כך, רומיתם? אני לא אגיד שרומינו, אבל לא נתנו לנו לראות את ההסכם בכתב.

מדוע הסכמתם? כי הוא כבר נחתם.

זה לא היה הטריק היחיד שעשו לנו. באנו לכנסת וראינו את קוי היסוד של הממשלה. הסעיף הנוגע לחוקהגולן היה מאוד שולי, ומי שקרא אותו קיבל רושם שהוא נכתב כדי להפיס את דעתם של חברי-הכנסת, שהתרעמו עליך שלא תמכו ביוזמה של גאולה כהן. לא עלה על דעתי שהחוק הזה יעבור. רבים לא שמו לב אליו — הוא נראה כאילו נכתב כדי לצאת יד-חובה.

מדוע התנגדת לחוקהגולן? משום שאין בו צורך. הגולן בדינו, ואנו לא זקוקים לחוק כדי להשאירו בדינו. החוק הזה מוסיף למישש הנוצר נגדנו בדעת-הקהל העולמית, וזוהי דעת-הקהל שעוד נודקק לה, כשם שהודקקנו לה בי-חובה.

בהצבעה. הסברתי לראש-הממשלה, שעם כל הרצון הטוב, זהו המקסימום שאני יכול לעשות. לא אצביע נגד, אך אמנע מהצבעה. **ברשותך נעבור לתקופה הרבה יותר מוקדמת בחיך, כאשר היית סוכן של האינטליג'נס הכריי, מה היית פעם מעורב בפרשייה**

באתי לקצין הבריטי-היהודי אלי כאהן וביקשתי להעלות ארצה את עצמות דויד דז'אל. אחרי-כך הסתבר לי שאלי כאהן אינו אלא עלי חאן, בנו של אגא חאן ובעלה של כוכבת-הקולנוע רישה הייזות

שבה היה מעורב גם רבי-המרגלים קים פילבי.

אז זהו סיפור. הייתי קצין-תורן במיפקדת האינטליג'נס באיסטנבול, ונודע לי דרך הקונסול הבריטי, שהקונסול הרוסי רוצה לערוק למערב. הקונסול הרוסי מסר כי בצמרת השרות הבריטי יש סוכנים רוסים, והוא מוכן לגלות את שמותיהם אם יקרא לקאהיר או ללונדון. העברתי את הידיעה לכתובת הנכונה. כעבור כמה שבועות הגיע פילבי ואמר שבה לקבל את הקונסול הרוסי.

האם הכרת אותו?

לא שמעתי עליו מימי. הכרתי את אביו, סיר ג'ון פילבי, שהיה ידוע מאוד במיורח התיכון. הוא ישב בג'דה, אצל המלך איבן סעוד, כשסעודיה היתה עדיין ענייה ונת-מכת על-ידי הבריטים. אבל אפילו לא ידעתי על קיומו של הבן.

אחרי שהוא בא, טילפן הקונסול הבריטי לקונסול הסובייטי, ולתדהמתו נאמר לו על-ידי מרכזנית השגרירות כי אין איש בשם זה. טילפנו שוב, ושוב נמסר כי אין איש כזה.

הצטוויתי על ידי מפקד-השרות להיפגש עם ראש שירות-הביטחון התורכיים, והוא סיפר לי כי כמה ימים קודם לבואו של סילבי הובא אדם חשוב מכף-רגל ועד ראש על אלונקה לשדה-התעופה, והועלה על מטוס סובייטי. יש להגיש שאותו אדם היה הקונסול הרוסי. כמובן, שאז לא העליתי בדעתי לחשוף בפילבי. רק אחרי שהתגלה בשנות ה-50, שהאיש היה סוכן כפול, הבנתי שגם אני רומיתי על-ידו, וכי הוא האיש שהסגיר את הקונסול הרוסי באי-טובל.

כיצד הגעת לאינטליג'נס הבריטי?

זו היתה החלטה של אצ"ל. אחת המגמות היתה ללחום בנאצים דרך בעלות-הברית. רבים הצטרפו לצבא הבריטי, אני הצטרפתי לאינטליג'נס.

האם היית פוכן כפוד?

לא. בזמן שבדתי בשביל הבריטים לא עבדתי בשביל אצ"ל.

סיפור נוסף ששמעתי עליך, מספר כיצד הצלחת להבריח את תורכיה מנתח-חיות, שהיה אחד מחשובי סוכני-הביון של ברוטניה, בבלגריה הכבושה על-ידי הנאצים.

ברמן בירד זכיו"ר הכנסת

יש כמות מסוימת של כבוד שאדם יכול לקבל...

דעתך מנוגדת לחזונית דעתו של ראשי-הממשלה.

ניסיתי להסביר לו שזה לא עניין של נץ או יונה, ושאיני יכול להסתיר את דעתי. ראש-הממשלה ביקש ממני שלא ייווצר רושם כאילו נוצר בינינו קרע. כאילו אחנו מפורדים. לכן באתי והסברתי את עמדותי.

איפה היית בזמן ההצבעה? יצאתי. הלכתי לעסקי, ולא השתתפתי

ברמן בחברה*

אני לא מטיל חרם על נשים. אני אוהב אותן מאוד...

לא אומר את שמו, אולי הוא עוד חי. הוא היה אדם בעל מעמד צבאי וחברתי גבוה. הוא היה סוכן שלנו בבלגריה ועשה זאת מטעמי אידיאולוגיה. בכלל, המודיעין הבריטי לא שילם הרבה כסף עבור מידע, וסוכנים רבים עבדו מטעמי אידיאולוגיה. הזמנו אותו לתורכיה כדי לתאם איתו כמה סידורים טכניים ובעיות קשר. האיש היה סוכן חשוב, ורציתי להתרשם ממנו בהיכר רות אישית. בגלל קשריו העצומים הוא קיבל רשות לצאת מארצו, דבר שהיה קשה מאוד בזמן המלחמה — הוא טען כי ידידה שלו, משכבר הימים, נמצאת באיסטנבול והוא רוצה להיפגש איתה.

כדי להסיר חשד לקח עימו אחד מעוזריו. שהיה ראש הנוער הנאצי-סוציאליסטי בבלגריה. כשהוא הגיע לתחנת-הרכבת בסופיה, ראו אותו העיתונאים המקומיים וזה עורר סנסציה: מה פיתאום רופא כזה גדול נוסע לאיסטנבול? לבטח יש חולה חשוב הנזקק לניתוח-חיות.

מה עושה הקדוש-ברוך-הוא? באתו יום מופיעה ידיעה על לוח השגרירות הגרמינית, כי השגריר פוֹרְפֵאפֵן, שהיה ידוע מאוד, מבטל מפאת מחלה את כל פגישותיו. יש להגיש שפון-פאפן חלה בשפעת, אבל העיתונאים קפצו והגיעו למסקנה שהוא חולה אנוש וזקוק לניתוח-חיות. זה גרם לסנסציה, ושגרירות בולגריה נתבקשה לתח הסברים. הם שלא ידעו מאום, שלחו לחפש את הרופא ולי היתה בעיה: מה לעשות? לשגריר הוא לא יכול להגיד שבואו לאי-טובל הוא סוד צבאי. החלטתי למצוא מועמד חשוב לניתוח, והנה נזכר אחד מעוזרי כי צעירה יהודיה, הנשואה לבנו של אדם עשיר מהחברה הגבוהה ובעל-אחוזות, מבקרת במישרדנו ומבקשת אשרת עליה לפלסטינה למישפחה שבהונגריה. הוחלט לשכנעה לשכנע את חותנה הזקן להעמיד פני חולה, ובחמורה היא תקבל את הסרטיפיקט. וכך היה.

איזו דרגה היתה לך באי-טובל?

בשירות הזה, הדרגתו לא היו רשמיות. לגמרי במיקרה נודע לי פעם מפי העיתונאי רפאל בן-שושן שהגיע מבלגריה לאי-טובל, שיש לי דרגת קולונל — אמרו לו שעליו לפנות לקולונל ברמן.

אני יכול להאריך בסיפורים עד אין סוף. אספר לך עוד סיפור. היה לנו סוכן ברומניה, עיתונאי ידוע ופעיל בעליה ה-בלתי-ליגאלית. הוא היה בעל קשרים בלתי-רגילים בחוגי הבולשת והמימשל. הוא גויס לשרות דרכי. עמדתו איתו כל הזמן בקשר. כשהתחלנו את הקשר, סוכם שהוא ישלח חומר בדרך של קוד או בדרך של דיו כימית. יום אחד הוא מטלפן ומדבר איתי בטלפון כאילו דיבר על מזוה-אוויר, ומסר לי אינפורמציה מסוכנת מאוד. אמרו לי שהוא שתיין אבל לא האמנתי למה שהאיש אומר לי בטלפון. שאלתי אותו איך הוא מדבר, והוא השיב לי: אל תדאג, אני מדבר מהצנזורה הצבאית. אני יודע ש-השיחה מוקלטת על תקליט, ובתום שיחתי איתך אלך לחדר-התקליטים ואשמיד את התקליט.

האיש הזה חי עד היום בפאריס. הוא לא עולה ארצה כי יש לו אוסף ספרים נדיר שמוג האויר של תל-אביב עשוי להזיק לו. הוא איש מיוחד מאוד, החי מהיד אל הפה. פעם ביקרתי בפאריס והוא הזמין אותי לארוחה במסעדה יקרה. ידעתי שאין לו כסף, הוא אמר לי אל תדאג. נכנס (המשך בעמוד 77)

* ליד העיתונאית מירה נון.